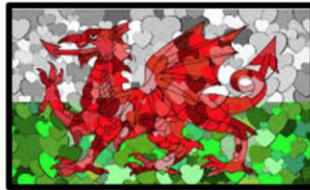

Cymraeg mewn Ymarfer Proffesiynol

Bethan Griffiths

bethan.griffiths@pcydd.ac.uk

**Dydd Mawrth 10^{fed}
o Ragfyr 2024**

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

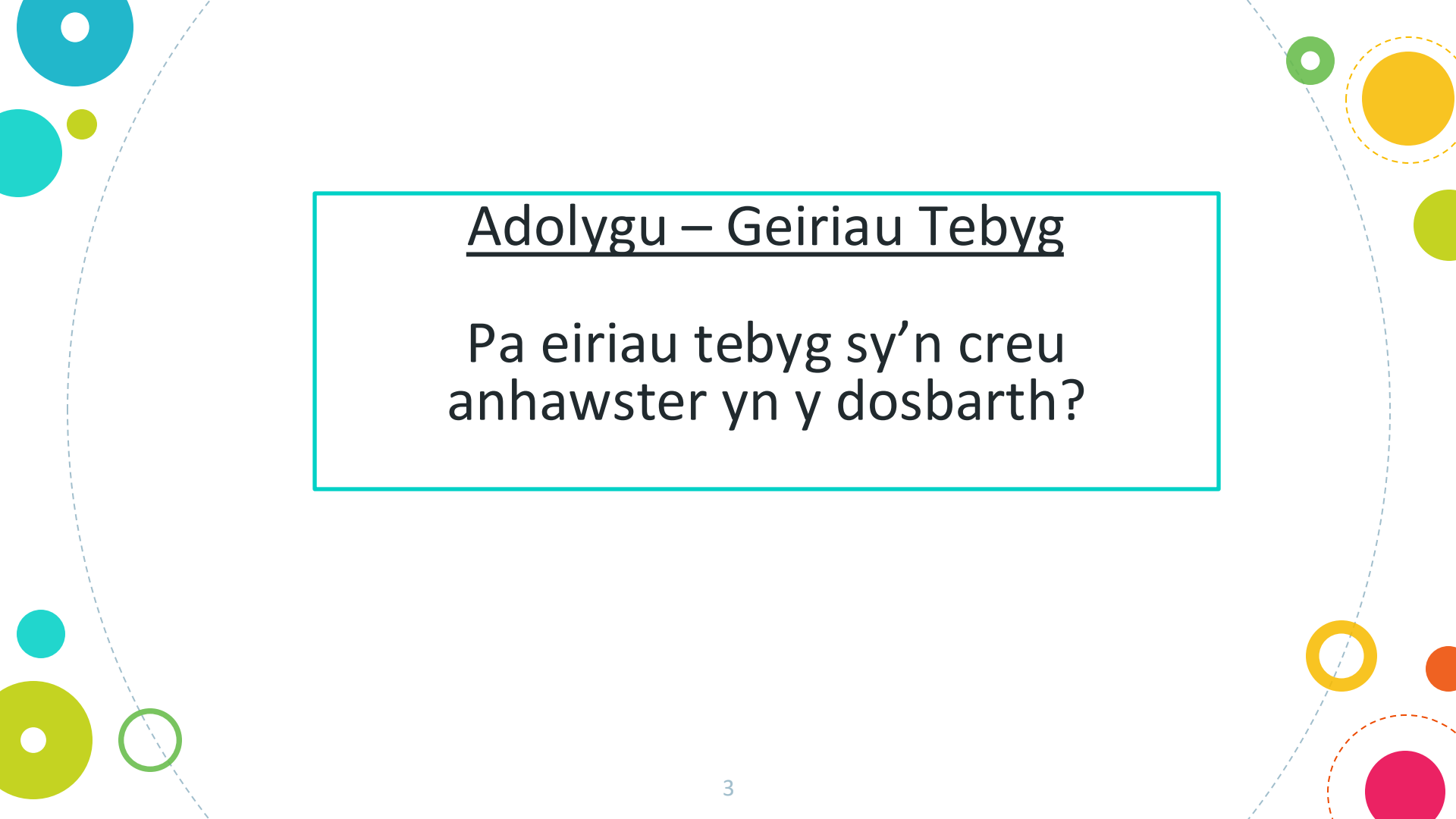
RHAGORIAITH

www.athrofa.cymru

Nod y sesiwn:

- Trafod beth ydy ystyr y term **trawsieithu**
- Edrych ar ofynion cwestiwn trawsieithu y Dystysgrif Sgiliau Iaith
- Defnyddio y sgil o drawsieithu yn y dosbarth
- Sut mae cyfoethogi ein sgiliau ysgrifennu yn y Gymraeg?

Adolygu – Geiriau Tebyg

Pa eiriau tebyg sy'n creu
anhawster yn y dosbarth?

Pa strategaethau gellir eu defnyddio i ddatblygu
cywirdeb sillafu yn y dosbarth?

Syniadau

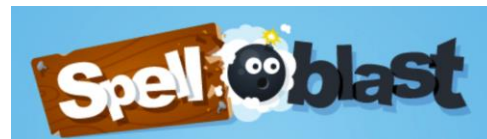

<https://www.youtube.com/watch?v=LqhcES1aLBs&t=307s>

<https://wordwall.net/resource/5226367/athrawon-datblygur-gymraeg/dewch-i-sillafu>

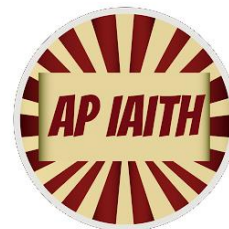
Enghreiffiau o restrau sillfau
<http://www.ygmg.com/sillafu-cymraeg/>
<https://www.ygglwynderw.co.uk/sillafu-spelling/>

Apiau

Betsan a Roco yn y

Trawsieithu a chyfoethogi iaith

Beth ydy ystyr y term trawsieithu?

Trawsieithu ydy...

Sefyllfa lle rydym yn **derbyn gwybodaeth** mewn un iaith ac yn ei **defnyddio** yn y llall, e.e.:

e.e. Darllen yn Saesneg ond yna'n ysgrifennu yn Gymraeg

Gwrando yn Saesneg ond yna'n siarad yn Gymraeg

Mae'r term wedi cael ei
gyfieithu i'r Saesneg
'translanguaging'

Bathwyd y term i
ddisgrifio proses
clywed
gwybodaeth mewn
un iaith a'l thrafod
/ ysgrifennu mewn
iaith arall.

Trawsieithu

Testun
ymchwil Cen
Williams ym
Mangor ym yr
1980au

Ymchwil yn edrych ar
strategaethau i helpu dysgwyr
i ddefnyddio dwy iaith mewn
gwrs

Cofiwch y gwahaniaeth rhwng...

CYFIEITHU

Rhaid trosglwyddo'r testun
yn ei gyfanrwydd o un
iaith i'r llall.

TRAWSIEITHU

Rhaid trosglwyddo ystyr y
darn yn gyffredinol i iaith
arall gan ddefnyddio eich
geiriau eich hun.

Meddyliwch am enghreifftiau pan rydyn
ni'n trawsieithu...

padlet

Rhowch eich syniadau ar y Padlet

<https://padlet.com/bethangriffiths/trawsieithu-casglu-syniadau-r5w54qtzt41cd7qp>

Wrth **drawsieithu** yn ysgrifenedig:

Rydym yn

- chwilio am y **prif syniadau** mewn darn (e.e. Saesneg)
- cyfleu'r **prif syniadau** hyn yn yr iaith arall (e.e. Cymraeg) gan gadw'r iaith mor syml a dealladwy ag sy'n bosibl

Gwaith Pâr Ymarfer Trawsieithu

School term dates changes in Wales to be considered

© 24 November 2021

<https://www.bbc.co.uk/news/uk-wales-59408148>

1. Partner A i ddarllen yr erthgyl yn Saesneg ac yna trosglwyddo'r prif bwyntiau yn y Gymraeg ar lafar i bartner

B.

2. Ar ôl gorffen gwranddo ar y prif bwyntiau bydd angen i bartner B eu hysgrifennu nhw ar ddarn o bapur (yn Gymraeg).

Yna ewch ati fel pâr i ail ddarllen yr erthygl Saesneg.

Oedd y prif bwyntiau wedi cael eu cofnodi neu a oedd rhywbeth pwysig ar goll?

TRAWSIEITHU - Tasg 2 yr asesiad ysgrifenedig

(Mae'r dasg hon yn werth 40% o'r marciau)

Mae'r darn isod yn drawsysgrifiad o araith gan Is-Ganghellor mewn Prifysgol a draddodwyd yn ystod y seremoni raddio i fyfyrwyr yn ddiweddar.

Ysgrifennwch adroddiad byr yn Gymraeg ar gyfer cylchgrawn y coleg, yn esbonio'r cyd-destun ac yn crynhoi'r hyn a ddywedwyd.

Rhaid i chi gynnwys y pwyntiau allweddol i gyd yn eich adroddiad.

Ysgrifennwch o leiaf **120** o eiriau, a pheidiwch ag ysgrifennu mwy na **140** o eiriau. **Nodwch nifer y geiriau ar ddiwedd eich erthygl.**

Rhaid cofio ysgrifennu'n gryno felly!

Cyngor ar gyfer yr asesiad ysgrifenedig TSI

- **DARLLEN** darn yn sydyn ac yn arwynebol er mwyn cael syniad o'r cynnwys.
- Nodi'r pwyntiau yr ydych wedi sylwi arnynt
- Darllen y darn yn fanwl
- Beth yw prif bwynt y darn?
- Beth yw'r is-bwyntiau?
- Gwnewch bwyntiau bwled neu fap meddwl
- Ceisiwch wneud nodiadau yn Gymraeg heb ddibynnu ar y darn.

Tystysgrif
Sgiliau
Iaith Gymraeg

Crynowch gynnwys y darn i draean y gwreiddiol gan gofio

- Pediwch â chyfieithu air am air. Defnyddiwch eich geiriau eich hun
- Peidio ychwanegu eich barn / eich syniadau eich hun
- Dim enghreifftiau, oni bai eu bod yn hanfodol
- Osgoi ailadrodd
- Defnyddio eich geiriau eich hun
- Cadw'r brawddegau yn fyr ac yn gryno.

Ar ôl i chi orffen...

Cofiwch wirio eich gwaith (e.e. Sillafu, cenedl enwau, treigladau ayyb)

Defnyddiwch Cysill i'ch helpu i wirio.

Enghraifft (Papur 1)

FORGING STRONGER LINKS

At a recent conference in Gregynog, mid Wales, delegates from universities in Wales and South America convened to discuss ways of collaborating, in order to forge stronger links between Wales and Patagonia. During the nineteenth century, many Welsh people risked their lives in their quest to seek fairer and better living conditions by sailing thousands of miles in small sailing ships to create a new colony or gwladfa. The conference was funded by the Welsh Government.

A few of the representatives who formed the South American contingent at the conference were descendants of the first emigrants. All the speakers who lectured at the conference are presently studying – or intending to study – various aspects of the relationship between the two countries. A number of speakers gave talks on these topics. Among the historical themes discussed at the conference were the roles of the first pioneering leaders, the relationship between the emigrants and the native Patagonian population, and the way they adapted their farming methods to suit the climate and terrain in south America.

Contemporary issues were also discussed by delegates. Recent technological advancements and improved modes of communication and travel enable far more people and ideas to |

criss-cross the Atlantic. Youth organisations arrange visits annually; travel companies have been established to arrange recreational, educational and cultural visits for older people. Language tutors and teachers spend longer periods in Patagonia in order to teach the Welsh language to children and adults who aspire to master the language of their forefathers. There are many other students and children learning the language who have no historical links at all with Wales and the Welsh language. In the past, many students from Patagonia have also attended summer courses and college courses in Wales in order to improve their linguistic skills. Ways of maintaining and developing these connections were discussed in workshops.

Following the conference, the organisers will publish a trilingual report in Welsh, Spanish and English, outlining the main recommendations. It will be presented to the governments of both countries and disseminated to universities in Wales and Patagonia. One-to-one partnerships between universities were also formed during their period in mid Wales. This arrangement should form the basis of further collaboration, specifically to promote scientific and technological matters, in addition to the historical and cultural liaisons that already exist.

Meini Prawf

Addasu testun ysgrifenedig Saesneg i'r Gymraeg at ddiben penodol.

Rhaid i'r ymgeisydd ddarllen testun ysgrifenedig Saesneg a'i addasu i'r Gymraeg at ddiben penodol, e.e. **ysgrifennu crynodeb o destun Saesneg ar gyfer cynulleidfa benodol.**

Asesir gallu'r ymgeisydd i **ysgrifennu'n gywir**, gan ddefnyddio **ystod o gystrawennau** a geirfa, ac i lunio testun terfynol sy'n briodol i'r diben a ddisgrifir yn y dasg. Yn ogystal, bydd nifer o bwyntiau allweddol yn y testun gwreiddiol, ac asesir gallu'r ymgeisydd i gynnwys y pwyntiau priodol yn y trawsieithiad.

Cynllun marcio – Trawsieithu

Y2.1

Cywirdeb

10 marc

- 9-10 ysgrifennu'n gywir iawn, ychydig iawn o fân wallau yn unig.
- 7-8 ysgrifennu'n gywir, gyda rhai camgymeriadau nad ydynt yn tynnu gormod o sylw.
- 5-6 ysgrifennu'n gywir ar y cyfan, er bod rhai camgymeriadau amlwg nad ydynt yn amharu ar ddealltwriaeth.
- 3-4 ysgrifennu'n eithaf gwallus, a'r camgymeriadau'n amharu ar ddealltwriaeth y darlennydd.
- 0-2 y testun yn cynnwys nifer o gamgymeriadau elfennol.

Y2.2

Ystod

10 marc

- 9-10 defnyddio ystod ragorol o gystrawennau a geirfa, sy'n gwbl briodol i'r dasg.
- 7-8 defnyddio ystod dda o gystrawennau a geirfa sy'n briodol i'r dasg.
- 5-6 defnyddio ystod foddhaol o gystrawennau a geirfa sy'n addas i'r dasg, er bod rhai bylchau amlwg.
- 3-4 defnyddio ystod gyfyng o gystrawennau a phatrymau a'r diffygion yn peri peth anhawster wrth ysgrifennu'r testun.
- 0-2 defnyddio ystod o gystrawennau a geirfa sy'n rhy gyfyng i gyflawni'r dasg yn foddhaol.

Y2.3

Addasrwydd y testun

10 marc

- 9-10 y testun terfynol yn gwbl briodol i'r dasg a osodwyd, e.e. ffurf, hyd, cywair neu'r gynulleidfa y bwriadwyd y testun ar ei chyfer.
- 7-8 y testun terfynol yn addas i'r dasg a osodwyd, er bod un neu ddwy agwedd (e.e. ffurf, hyd, cywair neu addasrwydd i'r gynulleidfa) yn llai addas.
- 5-6 y testun terfynol yn foddhaol, er bod rhai agweddau nad ydynt yn briodol, e.e. ffurf, hyd, cywair neu addasrwydd i'r gynulleidfa.
- 3-4 y testun terfynol yn anaddas o ran y dasg a osodwyd, neu'r ymgeisydd heb gyflawni'r gofynion o ran ffurf, hyd, cywair neu addasrwydd i'r gynulleidfa.
- 0-2 y testun terfynol yn gwbl anaddas i'r dasg.

Y2.4	Pwyntiau allweddol Mae 5 o bwyntiau allweddol y mae angen i'r ymgeisydd eu cynnwys yn y trawsieithiad, a fydd yn dangos eu bod wedi deall y testun gwreiddiol, Saesneg. Rhoddir 2 farc am bob pwynt allweddol a gynhwysir yn gyflawn ac yn briodol; Rhoddir 1 marc am bob pwynt allweddol a gynhwysir yn rhannol neu'n lled briodol.
-------------	--

Tasg

Darllenwch yr araith.
Dewiswch 5 pwynt
allweddol.

ATEB MODEL:

Daeth cynadleddwyr o brifysgolion Cymru a De America at ei gilydd mewn cynhadledd ddiweddar er mwyn cryfhau'r cysylltiadau rhwng Cymru a'r Ariannin. Yn ystod y bedwaredd ganrif ar bymtheg, teithiodd llawer o Gymry i'r Wladfa, yn chwilio am fywydau gwell. Ariannwyd y gynhadledd gan Lywodraeth Cymru.

Roedd rhai o'r cynadleddwyr yn perthyn i'r ymfudwyr cyntaf. Trafodwyd themâu hanesyddol fel rôl yr arloeswyr cynnar a'r berthynas rhwng yr ymfudwyr a'r boblogaeth leol, a phynciau cyfoes hefyd. Mae technoleg fodern yn galluogi mwy o syniadau i groesi'r môr. Mae sefydliadau ieuenctid a chwmnïau teithio yn trefnu teithiau bob blwyddyn, ac mae mwy o bobl yn dysgu Gymraeg.

Ar ôl y gynhadledd, cyhoeddir adroddiad yn Gymraeg, Sbaeneg a Saesneg, a'i rhoi i lywodraethau a phrifysgolion y ddwy wlad. Bydd y partneriaethau newydd rhwng y prifysgolion at fwy o gydweithio yn y dyfodol.

[139 o eiriau]

Trawsieithu yn y dosbarth

Y Cwricwlwm

Trawsieithu

Defnyddio gwybodaeth mewn un iaith er mwyn gweithio gyda'r wybodaeth honno mewn iaith arall, e.e. gwranddo ar wybodaeth yn Gymraeg ac yn siarad/ysgrifennu amdani yn Saesneg neu ddarllen gwybodaeth yn Saesneg ac yn siarad/ysgrifennu amdani yn Gymraeg. (Gall y sgil hwn gael ei gymhwyso i ieithoedd rhyngwladol ac ieithoedd y cartref/gymuned lle bo hynny'n berthnasol.)

Cam cynnydd 2

Canllawiau Cwricwlwm i Gymru

Rwy'n dechrau defnyddio gwybodaeth sydd wedi'i chyflwyno
mewn un iaith a'i mynegi yn fy ngeiriau fy hun mewn iaith arall.
(tud. 138)

<https://hwb.gov.wales/api/storage/b0e91f7c-0050-47b6-9b23-0273d39df9f3/canllawiau-cwricwlwm-i-gymru-070220.pdf>

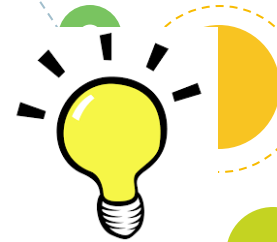
Sut gellir defnyddio'r sgil o
drawsieithu i hybu sgiliau
ieithyddol yn y dosbarth?

Sut mae cyfoethogi sgiliau ysgrifennu yn y Gymraeg?

Rhaid peidio â chyfieithu idiomau Saesneg! Mae idiomau unigryw gyda ni yn yr iaith Gymraeg.

What are idioms and why are they important to achieve fluency?

<https://www.digitalpolyglot.com/idioms-important-achieve-fluency/>

Llyfr Defnyddiol

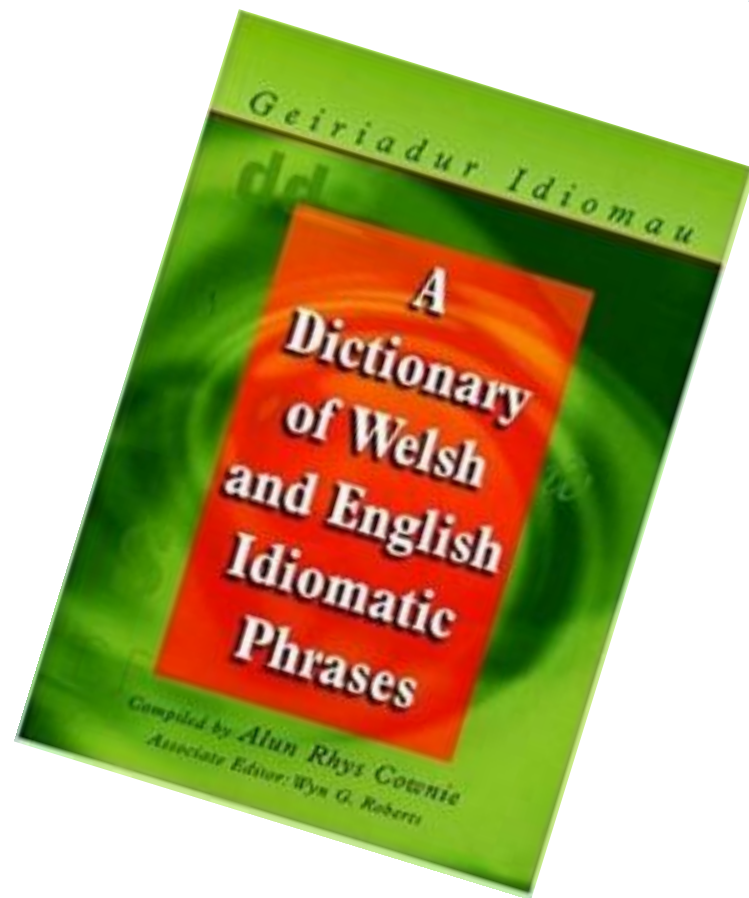
Awdur: Alun Rhys Cownie

ISBN: 9780708316566

Dyddiad Cyhoeddi: Medi 2012

Cyhoeddwr: Gwasg Prifysgol Cymru

Golygwyd gan Wyn G. Roberts

Cyfieithu idiomaau yn llythrennol...

Mae gan bob iaith ei hidiomaau neu ei hymadroddion idiomatig. Dyna'r pethau sy'n cyfrannu at naturioldeb yr iaith a'n rhuglder.

Yn eu hanfod, dydyn nhw ddim yn gallu cael eu cyfieithu'n llythrennol o un iaith i iaith arall.

Enghreifftiau:

rhai amserau ☹️

yn cymryd drosodd ☹️

cymryd rhan ☹️

i gyd o'r gorau ☹️

fel canlyniad ☹️

weithiau; ambell waith 😊

yn fwy amlwg 😊

mynd ar / gwneud / mynychu 😊

cofion gorau; yr eiddoch yn gywir; yn

gywir 😊

o ganlyniad 😊

<https://wordwall.net/resource/3199612>

Tasg: Rhowch yr idiom cywir yn y bwlch.

1. Roedd llawysgrifen yr awdur _____a felly roedd yn anodd iawn i ddarllen y gerdd.
2. Bu Siwan wrthi _____yn adolygu at yr arholiadau.
3. Gan ei fod yn hwyr i'r apwyntiad, gyrodd _____ar hyd y draffordd.
4. Mae'r rheolau gramadeg _____ar ôl iddo adolygu cyn gymaint.

fel traed brain hen law ar

fel lladd nadroedd

fel cath i gythral

ar flaenau'i fysedd

ar bigau'r drain

Atebion

1. Roedd llawysgrifen yr awdur fel traed brain a felly roedd yn anodd iawn i ddarllen y gerdd.
2. Bu Siwan wrthi fel lladd nadroedd yn adolygu at yr arholiadau.
3. Gan ei fod yn hwyr i'r apwyntiad, gyrodd fel cath i gythral ar hyd y draffordd.
4. Mae'r rheolau gramadeg ar flaenau'i fysedd ar ôl iddo adolygu cyn gymaint.

Tasg: Rhowch yr idiom cywir yn y bwlch.

1. Roedd Alaw yn _____ddoe ar ôl i Wil fod yn galw enwau arni.
2. Roedd Elin _____isio gwybod y gyfrinach.
3. Roedd Sion yn _____i baratoi yn drylwyr at yr arholiad.
4. Ga i _____i olchi'r llestri os gwelwch yn dda?

help llaw

hen law ar

bron â thorri ei fol

teimlo i'r byw

gwneud ei orau glas

ar bigau'r drain

Atebion

1. Roedd Alaw yn teimlo i'r byw ddoe ar ôl i Wil fod yn galw enwau arni.
2. Roedd Elin bron â thorri ei bol isio gwybod y gyfrinach.
3. Roedd Sion yn gwneud ei orau glas i baratoi yn drylwyr at yr arholiad.
4. Ga i help llaw i olchi'r llestri os gwelwch yn dda?

Rhai Idiomau Defnyddiol

<https://wordwall.net/resource/7569547>

Idiomau mewn 'emojis' 😊

1. 😊 👂 👂

2. 😡 🧀

3. 👣 👣 🐷

4. 🕯️ 👁️

5. 📅 17 👑

6. 🌊 🏔️

7. 🎻 ⬆️ 🏠

8. ⬆️ 💖

9. 🛠️ 🔩 🤔

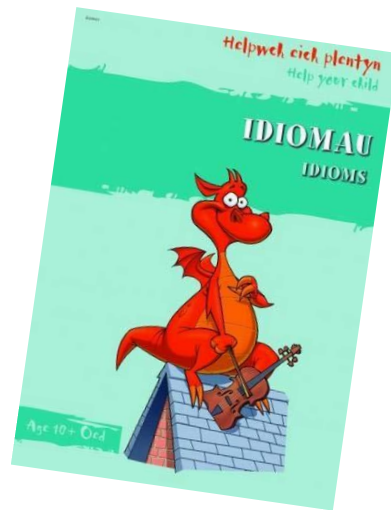
10. 🔄 ☀️ 🏔️

11. 💨 👊

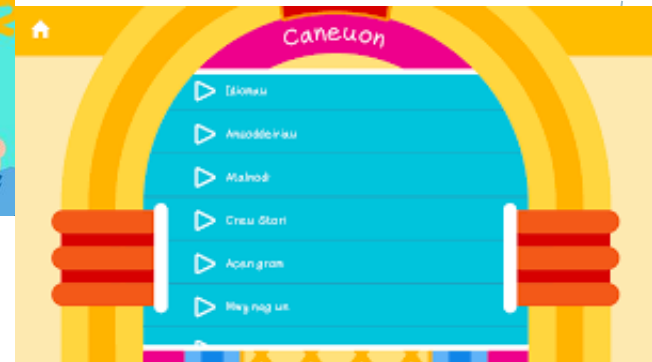
12. 👊 🧓 🏏

Idiomau

1.   Yn wên o glust i glust
2.   Y drwg yn y caws
3.   Traed moch
4.   Cannwyll fy llygad
5.   Diwrnod i'r brenin
6.   Gwneud môr a mynydd
7.   Rhoi'r ffidl yn y to
8.   Codi calon
9.   Taro'r hoelen ar ei phen
10.   Daw eto haul ar fryn
11.   Gwynt yn ei ddwrn
12.   Bwrw hen wragedd a ffyn

Cân Idiomau (ap am ddim
ar hyn o bryd!)

Eich tro chi...

Yn eich grwpiau – cynlluniwch un gweithgredd i ddatblygu sgiliau ‘trawsieithu’ yn y dosbarth.

